

Ved Bulbjerg og det mørke hav er udsigten til Mælkevejen uendelig. Her kan man i skyfri nætter opleve stjernebilleder, satellitter og måske et stjerneskuud. Foto: Katharina Fossgreen

Nattehimlens magi i mulm og mørke

I udkanten af Thy arbejder en gruppe borgere på at etablere Dark Sky Park Bulbjerg for at sætte fokus på en tabt naturoplevelse.

JAN SKRIVER
Journalist og naturfotograf
indland@jp.dk

Stik nord er der 100 kilometer til kysten af Sydnorge, og stik vest hinsides det mørke hav ligger Skotland 600 kilometer borte. Bag klitter og en knold af kalk er Hanstholm den nærmeste "storby".

Vi er i landsbyen Lildstrand en klitrække eller to vest for Bulbjerg, den 47 meter høje klint af limsten, der fra sin top giver en storslået udsigt hele horisonten rundt.

Men den bedste udsigt går ofte hen over hovedet på folk, for den hører nattens stjernehimmel til.

Derfor arbejder Hawboernes Forening, hvis medlemmer er fastboende og sommerhusejere i Lildstrand, på at få området certificeret som Dark Sky Park, der er et område fattig på lys, men rig på muligheder for et kig ud i ver-

densrummet. En sådan status kan sætte fokus på de naturoplevelser, der særligt i vinterhalvåret udspiller sig i himmelrummet over det såkaldt mørke Jyllands aller mest mørke hjørne mod nordvest. I storbyernes oceaner af kunstigt lys er den uendelige udsigt til stjernerne for længst gået fløjten.

Lys visker stjernevrmlen ud
Verden over står 120 lokaliteter opført på en liste over Dark Sky Parker. 20 af dem ligger i Europa. Kun én, nemlig Møn & Nyord, har i Danmark papir på at være Dark Sky Park.

»Vi har lavet målinger, der dokumenterer, at området omkring Lildstrand og Bulbjerg er en af de lokaliteter i Danmark, der har det dybeste nattemørke, altså har de færreste forstyrrelser af kunstige lyskilder. I større danske byer vil man på denne tid af året højst kunne få øje på 20-30 klare stjerner i løbet af en skyfri aften. Tager man derimod til Lildstrand og Bulbjerg, vil man om vinteren kunne opleve op imod 3.000 stjerner i nattemørket. Som sidegevinst på en klar mørk

nattehimmel vil man med lidt held kunne se satellitter og måske den internationale rumstation ISS bevæge sig over himlen,« siger Bjarne Sørensen, der sammen med Anne-Mette Kristensen er initiativtagere til Dark Sky-projektet, der vil sætte Lildstrand på verdenskortet som en mørk plet i en oplyst tidsalder.

Gadebelysning på vågeblus
På borgermøder i byen har der været opbakning til at lade mørket og stjernehimlen blive et vartegn for egnen, uden at det dog på nogen måder skal bøjes i neon. Tværtimod er der planer om at skifte pærerne i landsbyens i forvejen beskedne gadebelysning til LED-pærer, der giver blødt lys i dæmpede farvetoner. I det hele taget opfordrer Hawboernes Forening til, at man som beboer i området bruger lys med omtanke og til husbehov, mens man tænker på mørket som en værdi og en kilde til inspiration og astronomiske oplevelser.

Naturstyrelsen og Nationalpark Thy støtter idéen om en Dark Sky Park Bulbjerg -

ligesom Jammerbugt og Thisted Kommuner.

En ansøgning fra Hawboernes Forening i Lildstrand vil snart lande i indbakken hos International Dark Sky Association (IDA), der er en non-profitorganisation, som står bag certificeringen af de parker, hvor den mørke nattehimmel er kriteriet over alle.

»Vi har fået en forhåndsgodkendelse fra IDA med hensyn til parkens størrelse og placering, så vi forventer at have vores nye status på plads i løbet af nogle måneder,« siger Bjarne Sørensen.

Spar på energien

Idéen bag Dark Sky Parker er at åbne befolkningens øjne for de oplevelser, som nattens mørke kan åbenbare på himlen. Men mørkets parker er også med til at minde om det store energiforbrug og den lysforurening, som den rige del af verden står bag.

»Mere end 80 pct. af Jordens befolkning og stort set alle europæere lever under en mere eller mindre lysforurenede himmel. Menneskeskabt lys som gadelamper, reklamer, oplyste bygninger, biltrafik og veje giver

DARK SKY PARK

Møn og Nyord var de første områder i Norden, der blev udnævnt til Dark Sky Park uden lokal lysforurening.

De fleste af verdens 120 certificerede Dark Sky Parker findes i USA.

6 af Europas 20 Dark Sky Parker ligger i Storbritannien.

International Dark Sky Association (IDA) står bag certificeringen af Dark Sky Parker.

Den såkaldte Bortle-skala gør det muligt at måle "kvaliteten" af nattemørket i et givent område. Skalaen opererer med ni niveauer.

Et er den lyse himmel over centrum af en storby, og ni er topkarakter til en mørk himmel i et område uden menneskeskabte lyskilder.

en form for forurening, der kan påvirke både mennesker og dyr negativt. Siden tidernes morgen har dyr og mennesker tilpasset sig årstidernes vekslen mellem dag og

nat, men i vores tidsalder er forskellen mellem nat og dag, mørke og lys visket ud mange steder. Med vores projekt vil vi minde om, at vi taber herlighedsværdier ved at omgive os med så mange kunstige lyskilder, at der er kupler og kaos af lys over vores byer,« siger Bjarne Sørensen.

Den stille turisme

Når området nær nakken af Jylland efter planen i løbet af foråret 2023 kan kalde sig Dark Sky Park Bulbjerg, er der måske sommer, lyse nætter og badeturisme i sigte.

Men i sensommeren vil nætterne igen blive sorte, og næste år i december vil der på ny være højsæson for nattemørke med 17 timer lange nætter omkring vintersolhverv.

»Vi håber at tiltrække, hvad man kan kalde den stille turisme, hvor de besøgende kommer for at opleve naturen og nattemørket på egnens og himmelrummets betingelser. Det gælder ikke om at få mange turister, men om at tiltrække dem, der værdsætter områdets egenart og en stille stjernestund,« siger Bjarne Sørensen.